

♦ ST. OLAV ♦

Nr. 21

Oslo, den 23. mai 1935.

47. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lordager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Den hellige Elisabeth — Oxfordgruppens holdning likeoverfor „Den nye moral“ — Marskalk Pilsudski død — En kort fortalt konversjonshistorie — Spørsmål og svar — Pasjonsspill i Oslo — Fru Charlotte Undset 80 år — Hershjemme — og derute.

Den hellige Elisabeth. - Et 600-års minne.

Den første juni er det 600 år siden at pave Gregor IX ophøiet den fromme Elisabeth, engang en rik og mektig fyrstinne og ved sin død alles tjenerinne til forbilled og hjelperske for alle som vilde søke hennes bistand. Igjennem disse 600 år har mennesker aldri ophørt med å ære og elske henne — utallige er de kongregasjoner som bærer hennes navn og for hvis medlemmer hun er det lysende eksempel.

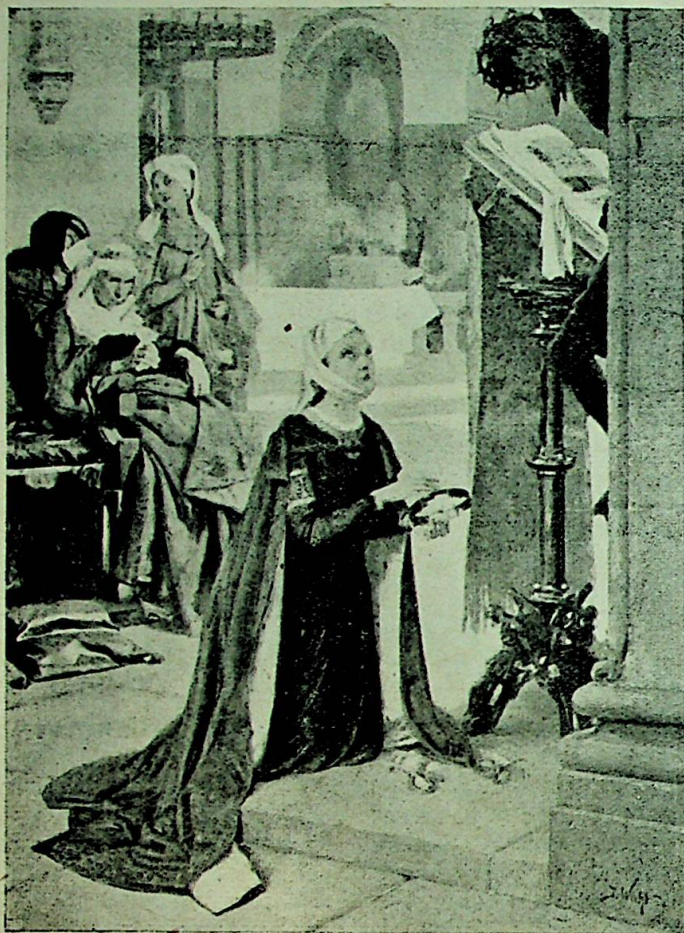
Som datter av kong Andreas av Ungarn og hans gemalinne Gertrud fødtes hun 1207, men det var ikke lenge hun kunde glede sig ved en far og mors beskyttende omsorg. Med en medgift så praktfull at der gikk ry av den gjennom mange land, sendtes hun bare fem år gammel til det navngjetne Wartburg bestemt til brud for den kun et par år eldre landgrev Hermann — og i den fine og kultiverte atmosfære, hos det kunstelskende grevepar, vokste de to barn op som bror og søster. Allerede i 1216 døde imidlertid hennes brudgom, men hans 17-årige bror Ludvig overtok alle hans forpliktelser og rettigheter hvortil også den lille barnebrud hørte. Man må nu ikke tro at intriger og hat sparte det uskyldige barn — hennes «trolovedes» mor og søsken hadde allerede fra første stund av lagt henne for hat — men hennes verdende brudgom vernet henne så godt han kunde. Historien forteller rørende trekk om de små gaver han alltid hadde med til henne når han hadde vært på langferd. I ham hadde hun en trofast støtte. De blev viet, tross hans mors og brødres heftige motstand i 1221 og historikeren utbryter begeistret: «Hvilket et salig, hellig, uskyldig par kom ikke sammen her efter Guds vilje!» I erindringen om disse to menneskers uforstyrrede lykke skriver den samme forfatter siden: «O, hvilket salig liv har ikke deres vært!»

Landgrev Ludvig forstod helt Elisabeths ydmyke og gudfryktige ferd og sanksjonerte alt hun gjorde, selv når den ga sig utslag som vakte forargelse hos hans fornemme slekt — således når hennes godgjørenhet fikk henne til å gi kostbare klædesplagg og smykker bort til den første den beste tigger som ba om hjelp — eller når hennes dype fromhet beveget henne til i kirken, mens de alle bivånet en høitidelig messe i full fyrstelig prakt, å avta den landsgrevelige gullkrone når konsekrasjonen fant sted. At de heller ikke likte hennes personlige virke i pleien av fattige syke sier sig selv. Hun tok med sin manns tillatelse alle syke — selv de spedalske — inn på slottet, stelte og forbant dem selv. Når hennes mann var på langferd, klædte hun sig i enkedrakt og trakk sig helt tilbake fra det lystige utsvævende liv som hennes svogre førte på slottet — og disse kom til å nære et hat til henne, navnlig for hennes utilnærmelighet og dadeløse moralske ferd, som senere skulde bli meget farlig for henne.

Med en litt ringeaktende betoning betegnes både Elisabeth og hennes mann i en gammel krønike som «milde» — d. v. s. ødsle i sin godgjørenhet og under den store hungersnød i 1226 kulminerte denne «ødselhet». Fra den tid av skriver sig legenden om brødet som forvandlet sig til roser i hennes forklær.

Så dør landgrev Ludvig ved Otranto, på vei til det hellige land, ifølge et løfte han hadde avgitt efter tidens skikk om å foreta et korstog — og efterretningen knuser nesten Elisabeths hjerte. All hennes jordiske lykke er død — men desto sterkere vender hennes sjel sig mot Gud. Da jorden ikke mere eier noe som kan fylle og opta hennes sinn, blir det plass for Guds hele nåde og hans kraft får uinnskrenket råde — og av den lykkelige unge hus-

Joseph Wähl: St. Elisabeth i kirke i Eisenach.

tru og fyrstinne blir den store helgenskikkelse St. Elisabeth, gjennom 600 år æret og elsket som få.

Men der var langt frem ennu til hun skulde høste lønnen for et liv etter Guds vilje. Ti med sin mann mistet Elisabeth også sin jordiske støtte. Nu hadde hennes svigermor og svogre fritt slag og hennes godgjørenhet ga dem den beste anledning. De tilrev sig formynderskapet over hennes barn under påskudd av å skulde værne deres arv, som de iøvrig satte over styr — og de jaget henne ut av slottet, idet de dog noen dager etter sendte hennes små barn til henne. Hvad hun hadde lidt i mellomtiden er lett å forstå — hvad hun kom til å lide nu er nesten ufattelig. Alle dører fant hun lukket for sig og sine — og dog hadde hun kraft til å takke Gud for sin korsgang. Endelig grep hennes slektninger inn — og etter at hun høitidelig hadde gitt avkall på alle rettigheter fikk hun anvist Wartburg til enkesete, dog uten noen som helst inntekter. Hun dro derfor til Wehrda, hvor hun bosatte sig i et lite fattig hus, klædde sig i St. Franciskus tredje ordens grove grå drakt og gjenoptok arbeidet med å pleie syke og bispise de fattigste, men nu riktignok med de allerstørste personlige ofre — ikke bare som før av tid og tanker, men av alt det nødvendigste til eget livsopphold. Alt ga hun avkall på — selv

sine barn. Ethvert jordisk bånd og enhver jordisk følelse skar hun av — utfoldet tillike en askese som ligger vår tids mentalitet fjern, men som den gang var en selvfølge for fromme sjeler, skjønt kun de ferreste allikevel kunde heve sig til en St. Elisabeths høide. Riktigere er det forresten å si: kunde stige ned i den dybde hvor hun feredes. I dypet av sin sjel fant hun Guds mening med sitt liv og dermed Guds kraft — hun fant den glede som ingen kunde berøve henne fordi dens årsak ene var av overnaturlig art og hun fant den arbeidsvilje som ene har sitt utspring i denne glede.

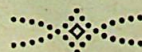
Snart fløi hennes ry utover landet — hennes lille hus blev et valfartsted for syke og anfektede — og da hun lukket sine øine i 1231 vant hun sin største seir: hennes personlige fiender, de ville og grusomme landgrever var kommet til besinnelse og hadde begynt et nytt liv, og den verste av dem alle, landgrev Konrad, hadde tatt de tyske ridderes ordensdrakt og nedla senere grunnstenen til den herlige domkirke i Marburg, som blev bygget til ære for helginnen og hvor hun har funnet den siste hvile.

Ti hennes ry var så stort at hun som sagt allerede fire år etter sin død blev kåret til helgen av pave Gregor IX — og dette ry har tiden ikke bleket.

Om og om igjen leser vi beretningen om et menneskeliv slik som det virkelig er levet — og stadig finnes der dem som anroper om hjelp til å virkeliggjøre litt av dette liv i sitt eget. St. Elisabeth er det store eksempel, men som alle helgener er hun mer enn det. Hun er tillike en kraftkilde, en stadig levende og nærværende konkret kraftkilde fordi hennes ånds styrke forener sig med vår svake bønn og bærer den frem for Gud. Det er denne alltid nærværende og redbonne hjelpsomhet som bære vi vil den står til vår tjeneste, som gir våre helgener den store betydning for vårt daglige liv, idet Guds kraft gjennom den kan komme til å virke selv i vår svake uverdighet og som derfor åpner oss en mulighet for at selv vi i denne vår personlig svake uverdighet kan bli vidner for vår hellige Kirkes misjon på jorden: å bringe Guds rike herved — kjærlighetens, godhetens, tålmodighetens og fredsviljens rike, den lyse tro og det glade håps virke i og blandt menneskene.

Den første juni 1235 fikk menneskene en slik formidler for Guds trone. St. Elisabeth har i de mellemliggende 600 år båret mange bønner frem for Gud og bragt megen kraft ned fra Gud. Måtte også vi være blandt dem som av hjertet kan istemme:

Elisabeth, ditt liv oss lære
å sprede trøst i sorgens hjem,
å kalle sangen til Guds ære
og smilet mellem tårer frem.

Oxfordgruppens holdning likeoverfor „Den nye moral“.

Det er velgjørende å møte mennesker som med en kraftig overbevisning efterstreber samfundets gjenreisning ved en levende kontakt med Kristus. Å overgi sig helt til Gud, «livets herre», og å leve under den Hellige Ånds ledelse ved stadig å rådføre sig med ham i «den stille time», det er å stå i forbindelse med livets kilde hvor all kultur, også den økonomiske velferd har sitt utspring. Det finnes imidlertid omstendigheter hvor det ikke er nok å si til et menneske som føler sig ulykkelig: «Gi dig inn under den Hellige Ånds ledelse». La dette menneske være helt tilbunds besjelet av den gode vilje, det kan allikevel stå tvilrådig foran et moralsk problem.

De siste måneders diskusjoner omkring abortus provocatus gir anledning nok til å iakttå en sådan usikkerhet, selv hos gode kristne. Hvornår skal det være tillatt å drepe et foster? Hvilke «indikasjon» skal være avgjørende? Det er visstnok innløpet flere hundre tusener av underskrifter mot en forandring av straffeloven. Men hvor mange av de kristne som har skrevet sitt navn på protestlisten vilde ikke steile hvis man sa til dem at straffeloven, som gir adgang til abortus på medisinsk indikasjon står på dette punkt i strid med Guds bud! Har ikke endog den norske statskirkes bispekollegium i en høitidelig uttalelse til regjeringen «friggitt abortus i flere tilfeller? «Uten å gå inn på medisinske eller juridiske detaljformuleringer hevder vi:

1. Et kristent samfund kan ikke gi rett til utsettelse av spirende barneliv, undtagen hvor lægens faglige skjønn og hans personlige samvittighet tvinger ham til å berge morens liv eller helbred.

2. For abnorme tilfeller, f. eks. hvor det foreligger notorisk voldtekt, blodskam e. lign. må lovgivningen åpne adgang til inngrep efterat hvert tilfelle er tilbørlig klarlagt». (Cf. «Kirke og Kultur» desember 1934). Hele denne uttalelse rober en sørgelig uklarhet angående de moralske prinsipper som

fordømmer abortus og med alle de vakre ord om «livets helligdom» o. a. vil den ikke lite bidra til å svekke de kristnes stilling likeoverfor den «nye morals» forkjempere. Er det tillatt å drepe et foster i disse tilfelle, hvorfor ikke i andre? Og hvor mange kvinner for hvem det gikk «galt» vil ikke overtude sin samvittighet om at deres tilfelle er abnormt eller at deres helse kan bli knekket? Det som gjør den frivillig abortus til en umoralsk gjerning er ikke det at den utføres av samvittighetsløse kvaksalvere eller at det mangler tragiske omstendigheter, men det at mennesket gjør sig selv til

«livets herre». Ingen indikasjon kan gi lov til det. Ingen medisin og ingen jurisprudence kan gjøre abortus moralsk. Kan lægen ikke frelse morens liv, så vil en kristen mor med Guds nåde ta imot døden som en martyr dør for sin tro. Men for å vise det umoralske i abortus er det ikke nok å si at «et nytt livs tilblivelse og vekst i mors liv er ikke bare en biologisk prosess, men en skaperakt, helliget av Gud». (ibid.) Gud er livets skaper også i dyreverdenen; allikevel er det ikke i noget i veien for å drepe dyr og dyrenes fostre. Det menneskelige foster er hellig fordi det lever eller er bestemt til å leve ikke i kraft av et animalsk, men i kraft av et åndelig livsprinsipp, en udødelig sjel, et vesen som foreldrene ikke har nogen makt over fordi det er ikke foreldrene som skaper sjelen, men Gud. Foreldrenes gjerning frembringer bare de fysiske vilkår som menneskesjelen trenger for å utfolde sitt liv. Et menneskelig foster hører ikke til den natur som er mennesket underlagt. Det er en person med samme krav på livet som en voksen.

Det finnes læger, jurister, politikere, romandiktere som trekker på skuldrene når man minner dem om dette. At den menneskelige sjel gjør også det ufødte barn til noget høiere og bedre enn hele det fysiske verdensalt med alle økonomiske og kulturelle verdier, det er en tanke som ikke rummes i en fornuft som er vant til å dømme om tingenes verdi efter deres materielle storhet, deres fysiske energi eller deres økonomiske nytte. Jeg kjenner pacifister som med en rosverdig iver motarbeider krigen fordi den tilintetgjør millioner av menneskeliv; men de samme fredens menn går med på å «legalisere» abortus uten hensyn til at den hvert år dreper tre-fire ganger så mange mennesker som hele verdenskrigen, og det alene fordi et formløst og skrøpelig foster ikke betyr noget for dem.

En annen årsak til at man ikke innser den opprørende umoral i abortus er det at den erotiske disiplinløshet i det hele tatt og alt det den medfører av ansvarsløshet, har mistet sin umoralske karakter i det moderne «kulturmenneskets» øine. «Hvorfor skulde det ikke være tillatt å avbryte svangerskap, når det er tillatt å avverge det ved preventive midler? Er da forskjellen så stor?» Nei, så stor er den ikke. Begge gjerninger er et opprør mot skaperen. Den «nye moral» som godkjenner slikt, betyr et tilbakefall til hedensk barbari.

Den kristne seksuelle moral derimot er en storslagen forkynnelser av åndens primat. Men den er

Korrespondanse - kursus

i tilskjæring og veiledning i søm.

Skriv efter plan. Vedlegg svarporto.
Elever inntas til kurser hele året.

Lady tilskjærer* og syskole

Pilestredet 31 Oslo - Telefon 10129.

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap

Stiftet 1847.

også en nødvendig betingelse for samfundets økonomiske velferd, for rasens sundhet og for en menneskeverdig kultur. Historien og vår egen tids erfaring beviser det mot alle gamle og nye sofismer. Å sette sig op mot naturloven fører nødvendigvis til undergang.

Det er for oss katolikker en stor glede at Oxfordgruppen så energisk hevder menneskets åndelige natur og setter evighetens krav høiere enn tidens. Deri må vi sikkert se en hovedgrunn til den store tilslutning den finner i mange land. Bevisst eller ubevisst lengter mange mennesker, især ungdom, efter frigjørelse fra den brutale og golde materialisme, efter et liv i samfund med Livets herre.

Men nettop derfor er man forbauset over at det hittil ikke foreligger fra Oxfordgruppen nogen bestemt erklæring mot den nye moralske propaganda. Det er ikke nok å si til en forpint samvittighet: «Spør den Helligånd!» Og hvis den Helligånd ikke svarer? Hvis han synes at svaret er gitt for lenge

siden i den kristne morallov? Eller hvis «den Helligånd» sier til den ene at preventivteknikken og abortus er tillatt og til en annen at de er forbudt? Jeg stilte dette spørsmål nogen ganger for tilhengerne av Oxfordbevegelsen. En gang fikk jeg det svar at vår logikk ikke er Guds logikk! Virkelig? Er ikke vår fornuft skapt i Guds bilde? Er ikke logikken fornuftens absolutte ærlighet?

På et tidspunkt da den norske lovgivning står foran en avgjørende beslutning for eller imot den kristne moral, vilde det være av stor betydning at der kom en erklæring fra en gruppe som for tiden representerer en meget høi moralsk autoritet i landet. Alle kristne som vil ha kristendommen fri for kompromisser med den egoistiske liberalisme og den åndsfornektende marxisme, vilde sikkert være taknemlige.

A. J. Lutz,
prest i Dominikanerordenen.

Marskalk Pilsudski død.

Marskalk Pilsudski med daværende nuntius Ratti, den nuværende pave Pius XI.

«Polens befrier» — «Polens nasjonalhelt» avgikk ved døden søndag d. 12te mai. Det er med rette at verdenspressen har satt disse betegnelser på marskalk Pilsudski, ti ingen av de menn som er trådt frem i offentlighetens lys i det gjenreiste Polen, har spillet den store politiske rolle som han. Gjennem sin veldige innsats for Polens selvstendighet blev han identisk med Polen selv, og i den store almenhets bevissthet var han for Polen hvad Mussolini er for Italien, Horthy for Ungarn og Hitler for Tyskland: redningsmannen ut av uføret. Men i vir-

keligheten var han meget mer — ti disse menn skapte sig sin stilling efter verdenskrigen, på grunnlag av de gunstige eller ugunstige konjunkturer som var forhånden. Pilsudski hadde derimot arbeidet mot sitt mål: Polens befrielse i mange år før krigen.

Pilsudskis liv er for en stor del Polens liv i de siste 30—40 år. Han blev 68 år gammel, men allerede som ganske ung kom han inn i en urolig tilværelse, rik på spennende begivenheter, og disse blev ikke ferre med årene. Det var i et patriotisk mil-

jø Pilsudski vokste op. I likhet med sine brødre gjennemgikk Pilsudski det russiske statsgymnasium i Vilna. Han blev student i 1885, gjorde sig så ferdig med sin militærtjeneste og drog til universitetet i Charkow for å studere medisin. Her kom han meget hurtig inn i det hemmelige polske organisasjonsarbeide. Han sluttet sig til de landsmenn som anså kampen mot Russland og for Polens befrielse som det eneste der var verd å arbeide for. Det var te ikke lenge før Pilsudski blev relegert fra universitetet. Han vendte tilbake til Vilna og fortsatte sin virksomhet der. Men da hans bror, visstnok mot sin vilje, var innblandet i en sammensvergelse mot tsaren, Alexander III, i 1887, blev Jozef Pilsudski forvist til Sibirien for fem år mens hans bror fikk femten års tvangsarbeide. Da Pilsudski i 1892 kom hjem fra Sibirien reiste han til Wien, men fant sig ikke riktig tilrette og reiste så til Warschau. Her sluttet han sig til socialistene, vel neppe fordi han var socialist av overbevisning, men fordi han anså det for nødvendig å vinne arbeiderne og få dem med i arbeidet for å undergrave russernes herredømme. Han var her med å grunnlegge bladet «Robotnik» (Arbeideren), et blad som snart fikk adskillig innflydelse. Efter mange videreverdigheter (bladet flyttet fra sted til sted) reiste han til Wien, konfererte med riksnministeriet og tilbød sig å organisere en opstand i Polen ved utbruddet av den russisk-japanske krig, men østerrikerne sa nei. Så reiste Pilsudski til Japan for å få penger og våben derfra, men hans politiske motstander og landsmann Dmowski, reiste også til Tokio for å motarbeide ham og Pilsudski opnådde ikke annet enn å sikre de polske krigsfanger fra den russiske hær en god behandling. Da han kom hjem til Polen hadde forholdene der forverret sig. Men omsider kom den tid da Østerrike fant å burde støtte Pilsudski. Da verdenskrigen brøt ut rådet han over en veløvet styrke på omkring 10 000 mann, og så drog Pilsudski i krig. Hans legion blev innlemmet i den østerrikske armé. I 1915 var centralmaktene herrer over hele russisk Polen, men da de ikke gjorde mine til å innfri sitt løfte om å gi Polen selvstendighet, trakk Pilsudski sig tilbake som chef for den polske legion. Men bladet vendte sig atter: Den 5. november 1916 utstedte de tyske og østerrikske okkupasjonsmyndigheter i Polen et manifest hvori de lovet å gjøre russisk Polen til et uavhengig monarki og der blev opprettet et provisorisk statsråd. Pilsudski var medlem av dette, men det var ikke hvad han hadde tenkt sig og misfornøiet trådte han ut i 1917. Efter freden i Brest-Litowsk vilde han ikke ofre mere polsk blod. Men da han satte sig imot at de polske soldater skulde avlegge troskapsed til den tyske og den østerrikske keiser blev han arrestert av tyskerne og satt i fengsel i Magdeburg hvor han satt i 1½ års tid til Prins Max av Baden slapp ham ut og lot ham reise til Warschau. Dit kom han den 10. november 1918 om aftenen og den følgende dag overgav de av centralmaktene inn-

satte guvernører ham den samlede statsmakt. Fra denne dag regnes Polens gjenreisning.

Pilsudski overtok så makten som det nye polske rikes statschef og med kraft tok han fatt på å organisere den nye stat. Der var ingen grenser, ingen armé, ingen forvaltning, ingen justis — alt måtte skapes fra ytt av. I løpet av to kaotiske år fulle av kamp, indrepolitisk forvirring, internasjonale forhandlinger, krig med bolsjevikene o. s. v. blev den nye stat møisommelig reist.

Pilsudski bidrog i 1920 vesentlig til seiren over de russiske tropper og blev utnevnt til den polske republikks første marskalk. I 1922—23 var han generalstabschef. Ved et militærkup i mai 1926 tok han atter makten og var siden krigsminister, i 1926—28 og 1931 også førsteminister. I virkeligheten var han helt til det siste landets militærdiktator tross heftig motstand fra nasjonaldemokrater og socialister.

Marskalk Pilsudski var overbevist katolikk. Den polske minister Neumann her i Oslo lot derfor lørdag d. 18. mai avholde en rekviemmesse i St. Olavskirken i Oslo for den avdøde. Om denne messe skrives i «Tidens Tegn»:

«Den herværende polske minister lot lørdag avholde en rekviemmesse for avdøde marskalk Pilsudski i St. Olavskirken her i Oslo. Kirken var praktfullt utsmykket med palmer og sorgedraperier — midt i kordøren kneiste den symbolske katafalk omgitt av tendte lys og dekket med det polske flagg. Ved foten lå en stor laurbærkrans med bånd i de polske farver. Minister Neumann og frue mottok i våbenhuset det stedlige corps diplomatique, som møtte tallrikt frem, de fleste med fruer, og med sin doyen, den svenske minister Höjer i spissen. Kongen var representert av kabinetssekretær von Tangen. Av de tilstedeværende bemerktes fra utenriksdepartementet utenriksråd Esmarch, ekspedisjonschef Johannessen, byråchef Skylstad og sekretærene Meier og Sigveland. Blandt de militære myndigheter såes kommanderende general Laake med overadjutant oberstløytnant Ljungberg — kommandanten på Akershus general L'Orange, generalinspektør for kavaleriet oberst Fougner, generalstabschef oberst Ruge og plasmajor oberst Rubach — blandt de civile bemerktes universitetsrektor professor Sæland. Kirken var forøvrig fylt av en stor skare mennesker, som åpenbart vilde benytte denne anledning til å uttrykke sin aktelse for den avdøde store ferskikkelse.

Rekviemmassen celebrertes av sognepresten, pavelig husprelat mgr. Irgens, assistert av prestene Bzdyl og Bergwitz. St. Josephssøstrenes utmerkede kor utførte den led-sagende gregorianske sang med sine vakre klare stemmer — særlig la man merke til den gamle dommedagssalme: Dies iræ, dies illa, som var av gripende virkning. Til sist spilte kirkens organist Wolfgang Olafsen Chopins sørgemarsj».

«Pressen er det betydningsfulleste arbeid. Der vil komme en tid hvor den vil være det eneste middel til å bringe sannheten til menneskeheten».

(Leo XIII.)

En kort fortalt konversjonshistorie.

«Skal du ikke snart slutte med denne katolikkgreia di da?» sa en gammel kollega til mig nokså venlig en dag. — «Tja, Du vet jeg har nu levet nokså mange år som katolikk — og har ikke hatt noen grunn til å beklage mig over det skritt jeg tok. De år jeg har igjen å leve, de går nok de og. Men du bør jo vite at jeg har vært tilfreds og lykkelig som katolikk».

«Hvorlengde har du vært katolikk da?» — «Jo, lever jeg til 24. juni blir det 25 år siden jeg som 23 årig mann i St. Birgittas kirken i Fr.stad fikk den hl. kommunion for 1ste gang».

«Det var da svært, men hvad mener du med kommunio- nen din?» — «Jo, vi katolikker kaller det å gå tilalters for å motta den hl. kommunion — Jesu legem og blod».

«Hvormeget tjente du på å bli katolikk da, hvormeget fikk du?» — «Mener du penger, så får man ikke penger for å følge sin overbevisning. — Jeg fikk ikke en øre. Det er nu forøvrig blitt 17 — sytten katolikker i min nærmeste slekt, ved konversjonen og dåp.»

«Hvor blev du katolikk da, da?» — «Siden du spør så pent, så skal jeg si dig at det bestemte jeg mig til — uten å ha hørt en eneste katolsk gudstjeneste eller sett eller talt med en katolsk prest. Det ytre apparat i kirken var mig på sett og vis helt ut ukjent. Og uvesentlig!»

«Det var da merkelig! Men da blev du vel skuffet til å begynne med?»

«Nei — den presten jeg bad å undervise mig etter min beslutning, var jo også nordmann og konvertitt selv.»

«Jaså, har dere norske prester også?»

«Ja, naturligvis. Vi får flere og flere — eftersom menig- heten øker. Den blir norskere og norskere for hver tid som går».

«Men er det ikke bare røkelse og bilder og latin og ufor- ståelig religion det hele?»

«Som du hørte jeg sa, betød det ytre apparat så lite for mig at da jeg hadde fått øie på den sannheten, så bestemte jeg mig til å bli katolikk uten å ha været i kirken, uten å ha sett eller hørt en katolsk gudstjeneste og uten å ha talt med en katolsk prest.»

«Det var ikke lite dristig — men hvad var du før du tok det skrittet da?»

«Jeg var et trofast medlem av statskirken; men som du vet blev Jomfrufablen sterkt bestridt av de liberale for ca. 30 år siden. Ording blev professor — og Odland med me- nighetsfakultetet begynte å lære op nye prester. Det man hørte forsvart om formiddagen blev angrepet om eftermid- dagen i en annen kirke. Ja, det hendte mig en påskedags- høimesse at Jesu opstandelse enn ikke blev nevnt. Og me- nighetsfakultetet stod for mig som en institusjon på høide med alle som er uenig med kirken og kirkebegrepet».

«Derfor blev du vel ikke katolikk?»

«Nei, jeg blev fritenker på det, ti der hvor man nekter Kristi guddom, der er ingen opstandelse, intet håp og ingen kristendom. Der hvor Guds sønn, Kristus, ikke er konge, der blir man fritenker og materialist — kanskje socialist».

«Og så?»

«Tja, det var megen grublen og studering og fundering

i mange år. Krapotkin, Karl Marx, Nietsche o. a. filosofer blev studert og kassert. Luther blev for mig under dette bare en mann som ved hjelp av statsmaktene fikk kvaklet de germanske folks tenkekraft. De blev ensrettet. Kirke- fedrenes vidnesbyrd, kirkens tradisjoner og de historiske forutsetninger, dertil pavens ufeilbarhet ex cathedra i tros- saker blev det logiske grunnlag som gav mig tro, og vilje til å tro.

«Og siden?»

«Leste jeg Krogh-Tonning, «Mitt livs erindringer» og «den stille reformation». Jeg så at han hadde rett — at historien gav mig rett og at det var sant det som Krisus så og sa for 1900 år siden: «Helvedes porter skal ikke vannhellige kirken».

«Og du er tilfreds?»

«Bedre enn noensinne».

«Hvad må da en annen gjøre?»

«Følg mitt eksempel. Finn historiebevisene, tradisjonen, kirkefedrene og det hele skjønne byggverk som heter Jesu Kristi apostoliske romersk katolske Kirke. Alt dette er skapt for å frelse din og min sjel. Gå og ta undervisning hos en katolsk prest.»

Br. Frans.

Spørsmål og svar.

3. Å forlate sin barnetro.

Sp.: Jeg har i den senere tid oftere deltatt i katolsk gudstjeneste og fått en stadig sterkere følelse av hvor lite den virkelige katolske tros lære og kultus er kjent blandt oss protestanter. Især virker Moderkirkens klare lære om Sakramentene og deres nåderikdommer dragende på mig, og jeg føle mig så fattig i min lutherdom tross alle de fagre talemåter den gjerne har på rede hånd. Når jeg imid- lertid i mitt hjem nevner noget om at jeg vil be en katolsk prest om å få gjennomgå den undervisning som jeg vet man pleier å gi sannhetssøkende, da får jeg de alvorligste ad- varsler. Især foreholder mang mig det som noget forak- telig å «forlate sin barnetro». Hvad bør jeg svare på slikt?

En sannhetssøker.

Svar: Deres foreldre og andre pårørende mener det sikkert godt med sine advarsler, men de har ingen rett til å blande sig inn i Deres samvittighetsspørsmål. De bør imidlertid gjøre dem oppmerksom på at det å ta religionsun- dervisning hos en katolsk prest aldeles ikke er ensbetyden- de med å bli katolikk. Undervisningen tar man for å komme til full klarhet i de religiøse spørsmål, og den må alltid gå hånd i hånd med alvorlig bønn til Ham som vil at «alle mennesker skal komme til sannhetens erkjennelse». Først når undervisningen er avsluttet kan man ta noen bestem- melse om man skal be om optagelse i den katolske Kirke eller ikke. Grundig undervist og fullt overbevist er den ufra- vikelige betingelse for å kunne innlemmes i Moderkirken. Deres pårørende kan altså foreløbig ta saken med ro. Men De er åpenbart i en tilstand av tvil og uro som gjør under- visningen nødvendig. Oppsett den derfor ikke!

Det vidner bare om utrolig overfladiskhet å tale forak- telig om dem som «forlater sin barnetro». De gode luther-

anere som taler slik, glemmer oiensynlig at deres forfedre har forlatt sin barnetro, da de blev drevet over i protestantismen ved en fremmed konges maktbud. Og de er vel heller ikke opmerksom på at de med slik tale jo også bryter staven over Martin Luther. De kan jo på en vennlig måte minne Deres pårørende om dette, men undgå helst enhver diskusjon om religiøse spørsmål — ialfall så lenge De ennå ikke har funnet frem til en fast og grunnfestet kristentro.

K. K.

4. Feiekøst, støvsuger eller hvad?

Sp.: Hvordan kan man forklare opprinnelsen til den latterlige fabel som ennå vinner tiltro innen protestantiske kretser i vårt land: at det blir «feiet» i våre katolske kirker etter protestantiske besøkende, når de er blitt utvist på grunn av uærbodig opptreden?

.....

Konvertitt....

Svar: Et fyldestgjørende svar på dette spørsmål ser jeg mig dessverre ikke i stand til å gi. Man har gjettet på at det tilfeldigvis har vært rengjøring i en katolsk kirke umiddelbart etter en protestantsk besøk og at disse to ting av en eller annen fantasi- og fordomsfull lutheraner er blitt satt i forbindelse med hverandre. At fabelen har vært så levedyktig skyldes vel de personer som frekt påstod — antagelig for å gjøre sig interessante — at de selv hadde vært vidner til feieprosessen. Slike løgnere finnes det jo også.

Når sådant hærreisende sludder virkelig kan vinne tiltro blandt våre i troen skilte brødre, må man gi den navngjette protestantiske kirkehistoriker Harnack rett i hvad han kort før sin død uttalte i et foredrag i Basel. «Det er på tide», sa han, «at man i våre skoler underviser elevene i hvad den katolske Kirke i virkeligheten er, ti uvidenheten om dette verdens største og eldste kirkesamfund er utrolig stor. Hvad jeg ofte hører unge protestantiske studenter ytre om katolisismen går over alle grenser. Det dummeste, mest opørrende og krenkende blir påduttet denne kirke, mens man ikke har spor av sans for det betydningsfulle og store».

Om fordommene her i Norge skrev dr. Kristian Schjelderup i en orientering om Robert Hugh Bensons bok «Kristus i Kirken» (omsatt til norsk av Sigrud Undset): «Så store misforståelser som det i vide kretser innenfor vårt folk hersker med hensyn til katolisismen, så tåpelige innvendinger som man ofte hører reist mot den, var det på hoi tid at vi fikk en sådan bok».

K. K.

Pasjonsspill i Oslo.

Som man vil se av annonsen på tredje omslagsside har Oslo en sjelden begivenhet å glede sig til. Lederne av det bekjente Freiburger Pasjons-spiel hr. Georg Fassnacht sen. har allerede i lengere tid opholdt sig i byen og forberedt festspillet som skal finne sted på Ullevål stadion som for anledningen utbygges med en 6000 kvm. scene. Innreisestillatelsen er i orden for de tyske skuespilleres vedkommende — og hr. Fassnacht søker nu de ca. 400 statister som skal til. De som har lyst til å være med kan melde sig til sognepresten i St. Olav og må forplikte sig til å møte på prøvene som fordeler sig med 2—3 mindre prøver og foregår enten i festivitetslokalet eller et annet sted i byen og 2

store prøver på Ullevål stadion, som hver vil vare ca. tre timer — samt selvfølgelig delta i opførelsene som blir lørdag den 8. juni kl. 7½ søndag den 9. juni kl. 6 og mandag den 10. juni kl. 7½. Mulig blir det enda etpar opførelser. Sognepresten får tildelt et beløp til fordeling blandt de foreninger hvis medlemmer kommer til å delta. Vi skal i neste nummer av St. Olav komme tilbake til dette festspills interessante historie som går tilbake helt til det 12. århundre men som først fikk den skikkelse som det har nu i 1760 da familien Fassnacht overtok ledelsen, som den nu innehar i 5. generasjon. Rollene går i arv innenfor slekten, hvis enkelte medlemmer begynner med de mindre roller for å stige til hovedrollene og med årene atter å vende tilbake til de små opgaver.

I århundrer blev passjonsspillet kun opført i Freiburg, men så brønte friluftsscenen ned i 1927 og man besluttet sig til å gjeste utlandet. Også om dette skal vi fortelle neste gang — plassmangel tvinger oss til nu kun å henlede oppmerksomheten på dette passjonsspill og særlig anbefale at så mange som mulig tegner sig som assisterende. Man behøver ikke å ha kjennskap til tysk for å delta. Det sier sig selv at man vil ha stor interesse og glede av å være med selv.

Fru Charlotte Undset 80 år.

Sigrud Undsets mor, fru Charlotte Undset, fylder den 30. mai 80 år. Fru Undset er født 1855 i Kallundborg, Danmark, som datter av kancelliråd Gyth. Efter å ha ektet den norske historiker dr. phil. Ingvald Undset kom hun i 1885 til Norge hvor deres hjem snart blev midtpunkt for en intellektuell krets, men allerede i 1893 blev fru Undset enke. I 1925 deltok fru Undset i valgfarten til Rom, og 1929 konverterte hun og har både før og selvfølgelig navnlig siden vist megen interesse for Kirken og dens sak her hjemme. Den aldrende dame følger fremdeles med i alt som foregår ute og hjemme, og «St. Olav» sender henne sine beste ønsker for festdagen og de kommende år!

Herhjemme: —

OPMERKSOMHETEN

henledes på den underholdningsaften, som O. K. Y. avholder søndag den 26. mai i Festivitetslokalet, Akersgaten 5. Foreningens energiske og arbeidsglade styre med sin formann Wilfred Fiala i spissen har sammensatt et utmerket program bestående av to dramatiske fremførelser, den ene av alvorlig, den annen av munter natur samt både instrumental og vokal musikk. Der vil bli anledning til selskapielig samvær etterpå og en liten kaffe-kafé vil sørge for de materielle gleder. Både disse og de mer spirituelle gleder vil imidlertid bli forhöiet ved bevisstheten om at man støtter et godt formål: våre flinke O. K. Y.ers arbeid på å danne en katolsk ungdomsfylking, som kan stå vern om Kirken og føre den fremad i pakt med alle gode tradisjoner i hjem og i samfundslivet.

Altså: Møt søndag den 26. mai for egen og for O. K. Y.s skyld.

Oslo. Hans høierverdighet biskopen vendte tirsdag 21. mai tilbake til Oslo fra sin reise.

Oslo. 17-maifesten fikk i ett og alt et strålende forløp som tjener de respektive styrer for de herværende ledd av St. Olavsforbundet til stor ære. Dagen blev iøvrig som vanlig innledet med en gudstjeneste som hadde samlet fullt hus og som i Olavskirken fikk sitt særlige preg av de nasjonalklædde barn fra St. Josephs Institutt som fylte første rekke og som gav ordene i vår skjønne fedrelandssalme som blev sunget til en gripende klang: «Så signe da Gud det gode sād — til groren eingong er mogen». De mange unge som hadde funnet veien til Festivitetslokalet om kvelden bekrefte det lyse og forhåpningsfulle inntrykk som morgenen hadde gitt oss eldre. Styremedlemmene hadde forberedt alt på det beste og man samledes i forventning om en god og glad fest, hvilken forventning ikke blev gjort til skamme. Aftens festtaler var sekretær Myklebust og man kan trygt si at man fikk høre en tale av en sjeiden kvalitet — befridd fra de sedvanlige 17-maiklisjeer. Varm, uten et øieblikk å bli sentimental — klar og nøktern, uten et øieblikk å virke torr og kjedelig la taleren oss på sinne å vokte frihetens dyre gave mot alle de angrep som nu blev rettet imot den. Særlig advarte han individet mot å synke ned og forsvinne i massen, berøvet all selvaktelse og ikke engang så meget verd som et tall i en planøkonomisk statistikk. Friheten som vi skulde vokte var ikke det samme som tøilesløshet — det var menneskets ansvar til selv å avgjøre og bære sin skjebne. Eidsvoldsmennene skal minnes fordi de erkjente at det ikke hjelper et menneske om det vinner den hele verden men tar skade på sin sjel — en erkjennelse som gjør hele virkeligheten med stat og samfund, med makter og kolosser til noget underordnet og uvesentlig sammenlignet med den ensomme menneskesjels indre problemer. Det var et rikt og nyansert bilde som sekretær Myklebust tegnet av frihetens uvurderlige gode og han nådde sin hensikt: å vekke tilhørerne til bevissthet om hver enkelts personlige ansvar overfor den. — Formannen, hr. Erling Bruse, som hadde åpnet festen med før talen å by velkommen, hvorpå første vers av fedrelandssangen var blitt avsungen, bragte nu hr. Myklebust de tilstedeværendes beste takk, som fikk stormende bekræftelse av alle — og man gikk tilbords hvor sogneprest Irgens ønsket velkommen på egne og sognepresten til St. Halvards vegne og senere talte for konge og fedreland. Etterpå vekset taler og sang. Førstefullmektig Ruyter talte for vårt høiaktede og avholdte presteskap og adresserte talen til mgr. Irgens som i biskopens fravær takket og talte for legfolkets deltagelse i de kirkelige liv og arbeid, idet han konkluderte med en skål for St. Olavs foreningene. Etterpå talte hr. Bergmann under stor tilslutning for damene. Ut på kvelden leste hr. E. Mikkelsen i kostyme en Bergenshistorie med lune og megen humor — og festen fortsatte hele tiden i den beste stemning. De nyvalgte styrer hadde en løfterik debut som festarrangører og fikk også høste megen takk og ære for denne gode begynnelse.

Tromsø. Søndag den 28. april arrangerte den katolske menighet i Tromsø en hyggelig festaften. Alle menighetens voksne medlemmer var kommet til festlokalet for å lykkesønske pater superior Starke med hans utnevnelse til apostolisk prefekt. — Festlokalet lignet så å si et smykke-skrin. Man kunde se det pavelige og det norske flagg; på et skilt var det malt ordene: vivat, crescat, floreat praefectus apostolicus; ellers var der deilige blomsterbuketter og sirlige guirlander. Presis kl. 9 kom den apostoliske prefekt, ledsaget av sognepresten P. Rusche og P. Stockmann fra Harstad. Kort derefter sang kirkekoret «Laudate Dominum». I tilslutning hertil holdt P. Rusche festtalen. Han forklarte bl. a. den kanoniske betydning av ordet praefectus apostolicus, hans plikter og privilegier. At bifallet var overveldende er det overflødig å fortelle. Etter festtalen kom St. Olavsforbundets-, St. Elisabeths-, St. Theresias- og ynglingeforeningens formenn for å gratulere med dagen. Hr. H. Jensen talte nogen ord og pekte på de gamle vanskelige tider,

da overhyrden bodde så langt fra. Derefter tok hans høierverdighet, P. prefekt Starke, ordet og takket i en faderlig tale og opmuntret hele menigheten til holde sammen og opmuntret hele menigheten til å se fremtiden trostig imøte. Talen høstet langvarig bifall.

Etterpå var der selskapeleg samvær hvorunder frk. Bjerling spilte vakkert for oss og høstet fortjent bifall. Etter bordet sang kirkekoret Beethovens «All himlen priser den eviges ære». Det var en nydelse å høre på dets vidunderlige sang. Lokalet blev så ryddet, og man fortsatte med selskapeleg samvær og lek inntil kl. 12. — Det var bare en mening om at festaftenen var helt igjennem vellykket. — Ad multos annos!

P. F. Kunz

— og derute

London. Foreningen av katolske hovedstadspolitimenn i London hadde nylig sin årlige bankett, hvortil de hadde invitert Lord Maire, Sir Stephen Killick, som selv er katolikk. Dessuten mange av de katolske geistlige. Denne katolske forening som har bestått i 21 år, har nu over 1000 medlemmer, hvoriblandt en del medlemmer av sikkerhetspolitiet og det flyvende korps.

Russland. «Kristelig protestaksjon» — en internasjonal forening som er dannet for å beskytte religion og moral for de farer som truer den fra den bolsjevikiske kommunisme, offentliggjort i det siste nummer av sine «Meddelelser», et utdrag av den russiske opdragelseslov. Det heter bl. a. i den: «Hedre far og mor? Nei! Vi anbefaler de unge kun å ære de fedre som representerer det revolusjonære proletarstandpunkt og bevisst og energisk forsvaret proletarietets klasseinteresser. Andre foreldre må opdras av sine kommunistiske barn. Vi kan ikke betrakte det som en almenyldig regel at barn skal ha æreplikt overfor sine foreldre. — «Du skal ikke slå ihjel»? Dette bud er et forsømt påfund av borgerne. Proletariatet er den eneste sociale klasse som ikke trenger fromhet. Hvis et individ er absolutt skadelig og hvis det er farlig for den revolusjonære kamp, så har I rett til å drepe det etter eders egen rettmessige klasselov. A drepe en uforbederlig fiende av revolusjonen er et berettiget etisk mord — en rettfærdig dødsdom, ti kommunismen anerkjenner ikke en åndelig verdi av den menneskelige tilværelse».

Spania. Etter «La Vie Catholique» andrar tallet av de av revolusjonen ødelagte kirker og klostre langt over 200. Bare i 1934 blev 35 kirker ødelagt. Hvad der er gått tapt av kunstneriske verdier kan ikke opgis. Således mistet jesuittklostrene i Madrid et bibliotek på over 100 000 bind, hvorav en del inkunabler som alle gikk op i flammer. — Der er imidlertid sterke tegn til kursendring — således er den berømte jesuittpater Zachanas Villade med megen høitidelighet blitt optatt i det spanske «Videnskapenes Selskap». Også han har lidt meget under revolusjonen — i 1931 trengte klosterstormerne inn i hans celle og ødela et av 30 000 blade bestående seddelkatalog, tallrike fotografiske dokumenter og en samling gamle kildekrifter til hans spanske kulturhistorie.

På grunn av Kristi Himmelfartsdag utsendes neste nummer fredag d. 31 mai.

Redaktør: M gr. Irgens.
K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri. Telefon 10 877. Oslo.